

simmäiset taisteluoperaatiot olivat riskialttiita, mihin oli vaihtoehtojen puuttumisen takia tyytyminen.

Tarkastelemalla lukuisia taisteluselontekoja ja miehistöjen sananvaihtoja huolellisesti huomattiin, että voimansiirto – varsinkin vaihdelaatikkojärjestelmä – oli mainettaan parempi. Sen käyttäminen taistelussa edellytti ainoastaan suurta tarkkaavaisuutta ja varovaisuutta. Osaavan ja vastuullisen ajajan sekä taitavien mekaanikkojen käsissä se toimi hyvin.

Tiger-ajajien keskuudessa liikkui kuitenkin seuraavanlainen sanonta: ”Älä ikimaailmassa yritä kääntyä samalla kun peruutat.” Tiger Ausf E -mallin telaketjuilla oli tapana irrota ketjupyöristä, kun vaunulla peruutettiin vasemmalle tai oikealle. Taistelussa se tarkoitti telaketjun lisäksi jopa koko vaunun ja sen miehistönkin menettämistä.

LIKKUVUUS TALVELLA

Talvisää toi mukanaan uusia ongelmia. Itärintaman taisteluja käytiin säiden armoilla yli puolet vuodesta. Syys- ja lokakuussa satoi niin rankasti, että koko maa muuttui mutavelliksi. Pienimuotoisiin siirtymisiin pystyttiin ainoastaan kaikkein hyvänlaatuisimpien teiden ja luonnollisesti junaratojen avulla (panssarivaunut pystyivät liikkumaan jossain määrin myös mudassa, mutta kaikki huoltoautot jäivät jumiin). Talveksi lämpötilakin laski erittäin alas, mikä asetti miehille ja kalustolle uusia haasteita. Lisäksi Venäjän sääolot tuntuivat vaihtelevan voimakkaasti, kun yhtäkkinen lämpötilan nousu helmikuussa saattoi pehmentää vain päivää aiemmin kivikovana olleen tien mutavelliksi muutamassa tunnissa. Pari päivää myöhemmin lämpötila putosi uudemman kerran, jolloin pahasti urautuneet tiet jäätyivät umpeen.

502. raskaan panssaripataljoonan korjaamon päällikkö kirjoitti 14. huhtikuuta 1943 päivätyssä lyhyessä selonteossa näin:

PzKpfw Ausf B Tiger -panssarivaunu ajaa kohti lähestyviä vihollispanssarivaunuja keväällä 1945. Panssariosastolla on tukeaan panssarikrenatöörejä, jotka liikkuvat panssaroidulla SdKfz 251/9 -puolitelavau-
nulla, jossa on aseistuksena 75-millinen KwK-tykki. (Anderson)

Tuntemattoman yksikön taistelussa räjähtänyt Tiger Ausf E -vaunu saa täydennyksiä puolitelavaunusta. Panssarijoukkojen liikkuvuus perustui säännöllisiin polttoaine-, moottoriöljy- ja varaosatäydennyksiin. Telaketjujen suojat ovat vaurioituneet ja etuosasta puuttuu lokasuojat. Zimmerit-pinnoite on paikoin irronnut, mahdollisesti vihollisen tulitukessa. (München)

PzKpfw VI:n talviliikkuvuus ei ole erityisen hyvä. Tähän mennessä toimitetut jääkiilat parantavat telaketjujen pitoa ja estävät sivuluisua tiettyyn pisteeseen asti (kunhan niitä ei kuluteta loppuun). Ne eivät täytä joukkojen vaatimuksia, sillä telaketjuilla on tapana liukua kokonaan sivuun loivissakin jäisissä rinteissä. Jääkiilat hukkuvat helposti ja kuluvat todella nopeasti (30–40 kilometrin matkalla). Marssilla hukkuneiden kiilojen korvaaminen on vaikeaa, sillä asianosaiset telakengät joudutaan sulattamaan puhalluslampulla. Pyydämme toimittamaan talvitelaketjuja, joissa on yksittäisten vaihdettavien jääkiilojen sijaan kestävä, paikalleen valetut kärjet ja terävät reunat (40–50 millia korkeat). Niiden tulee toimia molempiin suuntiin. Kuhunkin telaketjuun asennetaan 10–14 talvitelakenkää. On melko varmaa, että sellaisilla talvitelaketjuilla liikkuminen onnistuu erittäin hyvin.

Jääkiiloilla varustettujen telaketjujen käyttäminen pakottaa hidastamaan vauhtia kovaksi jäätyneessä maastossa, sillä väntövarsien ja akseleihin kohdistuva paine on huomattavan suurta. Näiden puutteiden lisäksi kuluneen talven aikana ei ole kohdattu muita ongelmia, ja panssarivaunu on täyttänyt vaatimukset täysin.

Syksyllä 1943 otettiin käyttöön uudet telaketjut, joihin oli asennettu jääkiiloja. Valitettavasti niistä ei ole säilynyt kenttähavaintoja.

TIGER AUSF B

PzKpfw VI Tiger Ausf B -panssarivaunussa yhdistettiin Ausf E -mallin vahvuudet tuoreimpaan saksalaiseen panssarivaunuteknologiaan. Ilmeisin muutos oli kalteva panssarointi eturungossa keskiraskaan PzKpfw V Panther -vaunun esimerkin mukaisesti. Tiger E:n paksu panssarointi ylitettiin ja uuteen vaunuun asennettiin uusi pitkäputkinen tykki, minkä ansiosta vaunun paino kasvoi viitisentoista tonnia.

Tiger Ausf B -malliin asennettiin sama moottori kuin PzKpfw V Pantheriin, mahdollisesti toimitushaasteiden helpottamiseksi. Kehitteillä oli uusi ja huomattavasti tehokkaampi Maybachin moottori.

Tiger Ausf E:ssä käytettiin Maybachin Orval-vaihdelaatikkoo, ja maavoimien sotatarvikeosasto yritti moneen otteeseen saada erinomaisen vaihdelaatikon myös Pantheriin ja varmasti myös Tiger Ausf B -vaunuun. Lopulta päädyttiin kuitenkin vähemmän monimutkaisen vaihdelaatikon asentamiseen. Tällöin tarvittiin kuitenkin eteviä ajajia, jotka osasivat ohjata panssarivaunua tilanteessa kuin tilanteessa virheettömästi.

Paperilla Tiger Ausf B:n huippunopeus oli 41,5 km/t, mutta kiihtyvyydestä ja ohjattavuudesta ei ole säilynyt merkintöjä. Vaikuttaa kuitenkin siltä, ettei uuden vaunun liikkuvuus ollut Tiger Ausf E -vaunua parempi.

503. raskaan panssaripataljoonan 3. komppanialle heinäkuussa 1944 toimitetuista neljästätoista Tiger Ausf B -vaunusta kolme on valmiina kovapanosammuntoihin. Varhaisessa Ausf B -mallissa on Porschen suunnittelema tykkitorni, johon asennetun 88-millisen KwK 43 -tykin putki oli valmistettu yhdestä palasta. (Bundesarchiv, Bild 1011-721-0397-34 / Wagner)

PANSSAROINTI

PzKpfw VI Tiger noudatti hyväksi havaittuja saksalaisia panssarivaununurakentamisen periaatteita. Vaikka Tigeriä pidetään usein virheellisesti suorana vastineena Neuvostoliiton T-34:lle, se oli oikeasti vallankumouksellinen edistysaskel.

Kehitystyöryhmän vetäjä, tohtori Erwin Aders:

Viralliset tahot nimittivät PzKpfw Tiger Ausf E -mallia siipirikoksi jo syys- tai lokakuussa 1942. Kruppin kehittämä tykkitorni oli lieriön muotoinen, mikä synnytti vertauksen säilykepurkkiin.

Vuoden 1942 mittapuulla PzKpfw VI Tigerin panssarointi oli todellakin vaikuttavaa. Sekä rungon että tykkitornin etuosassa panssari oli 100-millistä, kyljissä ja takana 80-millistä. Se, että rungon tärkeimmät pinnat olivat käytännössä pystysuoria, ei vaikuttanut miehistön suojaamiseen tarkoitetun panssaroinnin paksuuteen. Vuoden 1942 lopussa liittoutuneilla ei ollut sellaista tykkiä eikä sellaisia kranaatteja, joilla PzKpfw VI Tigeriä pystyttiin vahingoittamaan yli sadan metrin päästä. Itärintamalla neuvostojoukot käyttivät kuitenkin kaikkia käsillä olleita aseita. Tiger sai tuta monen erityyppisen asean, kuten 14,5-millisen panssarintorjuntakiväärin ja 152-millisen haupitsin tulivoiman.

1943 – TIIKERIN VUOSI

Kun PzKpfw VI otettiin käyttöön, se vaikutti olevan kaikkien panssarimiehistöjen unelmien täyttymys. Lähestulkoon kaiken kestävä vaunu, jonka aseena oli ällistyttävän tuhoisa 88-millinen tykki. Tällaista tilaisuutta natsien propagandako-neisto ei voinut päästää käsistään.

Panssarirykmentti Grossdeutschlandin 13. komppanian (Tiger) 27. maaliskuuta 1943 päivätyistä taistelukertomuksesta saa kuvan panssarisodankäynnin ar-

502. raskaan panssaripataljoonan Tiger Ausf E on saanut suoran osuman venäläisten 76,2-millisestä panssariväunutykistä. Kranaatti kimposi panssarista ja jätti jälkeensä ainoastaan pienen kuopan. (Münch)

503. raskaan panssaripataljoonan luutnantti Zabelin panssarivaunu "231" sai 252 erikaliiperisten aseiden osumaa Semernikovan lähellä käydyssä taistelussa. Vaunu pystyi liikkumaan vielä 60 kilometriä takaisin yksikkönsä luo. Myöhemmin se palautettiin Saksaan (huomaa kuljetuslaketjut), mutta sen korjaamisesta ei ole tietoa. (Anderson)

jesta. Samalla paljastuvat myös Tigerin panssaroinnin kiistämättömät edut. Luutnantti Zabel kertoi hyökkäyksestä Semernikovan kolhoosiin:

Taisteluosasto Sander sai vastaanansa erittäin voimakkaan vihollisen hyökätessään Semernikovan länsipuolella sijainneelle tilakollektiiviin. Kärkijoukkueen Tigerit jättivät kevyemmät panssarivaunut taakseen ja vetivät puoleensa kaiken vihollistulen. Vaunut saivat osumia eteen ja oikeaan kylkeen. Vihollinen avasi tulen kaukaa panssarivaunuilla sekä panssarintorjuntatykeillä ja -kivääreillä. Minun Tigerini etupanssariin ajajan kohdalle osui 76,2-millinen kranaatti. Se repäisi rautatankoon ripustetut ylimääräiset telakengät irti. Panssarivaunussa se huomattiin pamauksena ja kevyenä tärinänä. Mitä lähemmäs pääsimme, sen voimakkaammaksi 76,2-millisten tykkien aiheuttama pauke ja tärinä muuttui. Samalla huomasimme panssarivaunun vieressä huomattavan korkeita tykistön aiheuttamia pölypilviä. Edempänä miehistö kuuli kevyemmän pamauksen, jota seurasi keltaisen savun pölyhdys, mikä oli mitä luultavimmin panssarintorjuntakiväärin aikaansaannosta.

Hetkeä myöhemmin kupuun osui 45-millisen ilmatorjuntatykin kranaatti. Luodinkestävän lasin kannattimet hajosivat. Tähystysluukun suojakansi jumiutui ja panssarilasi muuttui läpinäkymättömäksi räjähdysten synnyttämästä kuumuudesta. Seuraavat osumat irrottivat kannattimet, ja luukku putosi tornin sisään. Taisteluosasto oli paksun savun peitossa ja muuttui tulikuumaksi. Latausmiehen luukku jäi raolleen jumiin ja sai useita panssarintorjuntakiväärin osumia, jotka hajottivat saranat ja kannattimet.

Taistelun jälkeen kuvusta löydettiin kaksi 45-millisen panssarintorjuntatykin ja viisitoista panssarintorjuntakiväärin osumaa.

Vihollinen tuhosi konekiväärin molempina hyökkäyspäivinä. Samoin kävi tykkitornin savukranaattien laukaisuputkille. Torniin tunkeutunut savu aiheutti niin paljon ongelmia, ettei Tigeriä voitu käyttää vähään aikaan.

Jokaisen miehistönjäsenen hermot olivat riekaleina ja ajantaju katosi. Ei tunnettu nälkää eikä muutakaan puutetta. Vaikka hyökkäys kesti kuusi tuntia, jokaisen panssarivaunussa olleen miehen mielestä se kului silmänräpäyksessä.

Kun toinen 76,2-millinen tykkikranaatti osui suojapanssariin, tykin kiinnityspultit repesivät irti. Suujarrun voitelu katosi ja tykinputki jäi taka-asentoon. Sähkövikojen takia lukkoa ei saatu sulkeutumaan. Uusien osumien aiheuttamat tärähdykset saivat radion epäkuntoon ja ohjainvivut jumiutumaan. Kun pakoputken suoja tuhoutui, moottori syttyi palamaan. Palo saatiin kuitenkin sammumaan sammutusjärjestelmällä. Seuraavat osumat löystyttivät tornin jalustan kiinnitystä. Tornin kääntömekanismi hajosi tilapäisesti.

Panssarintorjuntakiväärin osumia löytyi 227 kappaletta, 57-millisen panssarintorjuntatykin osumia neljätoista ja 76,2-millisen panssarintorjuntatykin osumia yksitoista. Oikeanpuoleinen ripustus vaurioitui pahoin kranaattien osumista. Usean kantotelan liitokset olivat hajalla ja kaksi vääntövartta oli murtunut. Yhdestä takaosan ylätelasta hajosivat laakerit.

Kaikista näistä vaurioista huolimatta Tiger pystyi taittamaan vielä 60 kilometrin matkan. Osumat saivat osan hitsaussaumoista murtumaan. Yksi polttoainesäiliö alkoi

Taistelun jälkeen "231" lastattiin SSymsvaunuun Saksaan kuljettavaksi. Rungon takaosan ilmansuodattimet ovat lentäneet taivaan tuuliin. Tykin kilpi on saanut paljon osumia neuvostosotilaiden panssarintorjuntakivääreistä, joilla on yritetty vaurioittaa tähtäyskaukoputkea. Kuvussakin on useita tarkkoja, mutta tuloksettomia osumia. (Anderson)

Tiger

... Dumps, too in Tislissin! -

Tigerfibel-opaskirjan ensimmäisellä sivulla lukee "Tiger... Hitto soikoon, mikä menopeli." (Anderson)

vuotaa raskaiden iskujen takia. Huomasimme telakengissä useita osumia, jotka eivät kuitenkaan sanottavasti heikentäneet liikkuvuutta.

Voidaan siis sanoa, että Tigerin panssarointi on täyttänyt odotukset.

Allekirjoittanut luutnantti Zabel

Neuvostojoukkojen panssarintorjunta-aseistuksen paljastuminen kohtalaisen laadukkaaksi ja tehokkaaksi oli järkytys saksalaismiehittäjille vuonna 1941. Valtaosa Saksan panssarintorjuntayksiköistä oli vielä siinäkin vaiheessa varustettu 37-millisellä panssarintorjuntatykillä, joka vanheni lähes yhdessä yössä (Ranskassa käydyin salamasodan taistelukokemusten jälkeen). Puna-armeijan 76,2-millinen kenttätykki tuli pian tunnetuksi aseena, joka kykeni tuhoamaan minkä tahansa saksalaisen panssarivaunun. Saksalaiset rivisotilaat kutsuivat tykkiä *Ratsch-Bummiksi* suuren lähtönopeuden ansiosta – osuma (*Ratsch*) kuultiin ennen tykinlaukauksen pamausta (*Bumm*). Neuvostojoukoilla oli monen muun panssarintorjuntatykin lisäksi käytössään 14,5-millinen panssarintorjuntakivääri. Aseen väitetään edelleenkin perusteettomasti olleen "vanhentunut" ja "tehoton", mutta

Er fällt alles um....

Dieser Tiger erhielt im Südabschnitt in 6 Stunden:

227 Treffer Panzerbüchse,

14 Treffer 5,2 cm und

11 Treffer 7,62 cm.

Keiner ging durch.

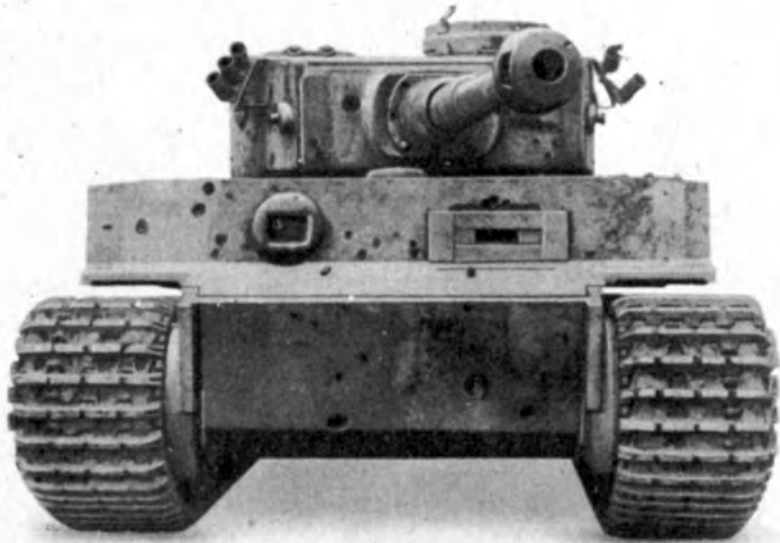
Laufrollen und Verbindungsstücke waren zerschossen,

2 Schwingarme arbeiteten nicht mehr,

mehrere Pak-Treffer saßen genau auf der Kette, und

auf 3 Minen war er gefahren.

Er fuhr mit eigener Kraft noch 60 km Gelände.

tällä yksittäisen sotilaan kantamalla kiväärillä oli etunaan tuotannon helppous ja edullisuus, jolloin sitä voitiin valmistaa valtavia määriä. Henkensä kaupalla taistelleiden urheiden sotilaiden käsissä panssarintorjuntakiväärillä pystyi läpäisemään melkein kaikkien kevyesti panssaroitujen saksalaisajoneuvojen kyljen rynnäkkötykkeitä myöten. Erityisen altis tämän aseiden räjähtävälle tuhovoimalle oli tykkitornin huipulla sijainnut komentokupu.

Panssarintorjuntakiväärillä saattoi vahingoittaa vakavasti jopa PzKpfw VI -vaunua. Kuvun tähytyslasiin sattunut osuma saattoi haavoittaa vaunun johtajaa, kun taas osuma ajajan tähytysaukkoon pysäytti Tigerin niille sijoilleen.

Paderbornin kurssilla tehdyistä havainnoista kerrottiin selonteossa 19. toukokuuta 1943:

Amerikkalaisten 57-millistä panssarintorjuntatykkiä lukuun ottamatta Tiger osoitti selviävänsä minkä tahansa panssarintorjunta-aseiden osumasta eteen tai kylkeen, saksalaisilta sotasaaliiksi otettu 75-millinen PaK-tykki mukaan luettuna. 76,2-millisen tykin osumat aiheuttivat jonkin verran merkittävää vahinkoa: päätykin ja konekiväärin kilpi jumiutui, ruuveja ja pultteja irtosi, radio ja sähköjärjestelmiä hajosi. Vaurioiden

Natsien propagandakoneisto luonnollisesti kiinnostui vaunun "231" erikoislaatuudesta tarinasta ja käytti sitä hyväkseen. Lisäksi vaunusta otettua kuvaa käytettiin vuoden 1943 alussa julkaistussa Tigerfibel-opaskirjassa. Huomaa vaurioituneet savukranaattien laukaisuputket. (Anderson)

takia Tiger oli jonkin aikaa käyttökelvoton. 76,2-millisen tykin tulitus lähietäisyydeltä synnytti etupanssariin ja tykin kilpeen murtumia. Venäläisten panssarintorjuntakivääri, joka pystyy pysäyttämään Panzer III:n ja IV:n, ei ole uhka Tigerille. Erittäin läheltä sillä saadaan aikaan neljäsenttisiä reikiä. Panssarintorjuntakiväärin tulitus tähystyslaseihin tuhoaa lasin. Suora osuma läpäisee lasin, joten suoja on pidettävä mahdollisimman suljettuna. Edes 76,2-millisen suora osuma ketjupyörään ei välttämättä saanut Tigeriä pysähtymään.

”Amerikkalaisten 57-millinen panssarintorjuntatykki” saattoi olla British Ordnancen 57-millinen QF-tykki, jonka amerikkalaiset muokkasivat omaksi M1-tykiksi. Kaikki taistelukentälle ilmestyneet uudet uhkatekijät, kuten Tiger-panssarivaunu, johtivat poikkeuksetta vastatoimien kehittämiseen. Neuvostojoukot tekivät kaikkensa pärjätäkseen ylivoimaiselle Tigerille kehittämällä ja valmistamalla pitkäputkisia (ja kaliiperiltaan suurempia) tykkejä ja entistä parempia panssarin läpäiseviä ampumatarvikkeita.

Ilmeisesti moni saksalainen sotilasjohtaja luuli Tiger-panssarivaunusta liikojaa. Hätätien ja taktisesti virheellisen sijoittelun takia näitä tehokkaita (ja ratkaisevan tärkeitä) taistelukentän valttikortteja menetettiin lukuisia kappaleita. Se kaikki oli täysin turhaa. Eräs panssariupseeri varoitti sotilasjohtajia 12. syyskuuta 1943 päivätyssä kirjeessään näin:

Neuvostoliiton panssarintorjuntatykit pystyivät pysäyttämään PzKpfw VI Tigerin. Tässä yksi kranaatti on läpäissyt tykkitorinin aivan numeron 2 yläpuolelta ja toinen koko tunnusnumeron vierestä. Kolmas kranaatti on läpäissyt kuvun ja nostanut sen paikaltaan. Saksalaisotilaiden läsnäolo viittaa siihen, että panssarivaunu pelastettiin ja luultavasti myös korjattiin. (Anderson)

Ääriäisemmällä: Moottoripyörälähetä Venäjän hyytävän kylmissä talvioloissa. 501. raskaan panssaripataljoonan Tiger Ausf E -vaunu on naamioitu perusteellisesti niin, että näkyvissä on pelkkä tunnusnumero. (Bundesarchiv, Bild 101I-279-0946-20 / Bergmann)

